

Endringene er foreslått av Sarpsborg SV

All rød tekst er foreslått skal stå i dokumentet

All slik tekst er foreslått fjernet

U2: Politisk styring av Ny energi må til

~~2 Norge står foran et historisk kraftunderskudd. Drevet av økt befolkningsvekst, økt forbruk og
3 elektrifisering av fossildreven virksomhet strekker ikke vannkraften lenger til. Tiden da Norge
4 var forsynt nærmest utelukkende med billig og stabil vannkraft er over. Stadig oftere må vi
5 importere kraft for å dekke eget kraftbehov, til en langt høyere pris enn det vi er vant til.
6 Derfor trengs det nå et nytt kraftløft.~~

«Tilgang på rikelig med ren og rimelig kraft har i årtier vært den norske industriens fremste konkurransefortrinn. Regjeringen vil at dette også i fremtiden skal være fortrinnet for norsk industri og bidra til verdiskaping og sysselsetting i hele landet» (Hurdalsplattformen). Hvorfor er det da slik at en rekke industribedrifter sliter med strømprisene? Energikrevende industri med langsiktige kraftavtaler har varslet at når disse avtalene går ut, må de se seg om etter andre land de kan etablere seg i. Norge har hatt en unik fordel med billig og ren kraft, og det er derfor en rekke bedrifter har etablert seg her, Det koster om lag 12 øre å produsere en kWh strøm, og i tillegg kommer utgifter til nettoverføring og administrasjon. Strøm skulle egentlig fortsette å koste mellom 35 og 65 øre pr. kWh. Hvorfor gjør den ikke det nå? Det kommer av at et flertall på Stortinget vedtok i 1990, og innførte i 1991 at strøm skulle legges ut på børs som en vare. Det skjedde ikke så mye med strømprisen de første årene, men vi kjenner alle til strømprisøkningen fra høsten 2021 hvor effekten av strømkablene mellom Norge og Tyskland, og Norge og Storbritannia førte til stor prisøkning av strøm. Utvekslingskapasiteten på 80TWh (over halvparten av årlig norsk strømproduksjon) er mye større enn behovet, og det er Norge som har betalt for kablene som igjen utgjør deler av strømmregningen. Norge har på det meste importert om lag 15TWh, noe som var tilfelle i 2004. De tolv siste årene har Norge vært nettoeksportør. Så forsyningssikkerheten er mer enn ivaretatt.

Hva kan så Norge gjøre for å øke energiproduksjonen uten å gjøre for store inngripende tiltak i naturen? I Energikommisjonens rapport *NOU2023:3 Mer av alt -raskere* pekes det på følgende frem til 2030:

- Energieffektivisering i industrien, 1-5TWh
- Energieffektivisering i bygg i forhold til energibruken i 2015, 15-20TWh
- Økt bruk av fjernvarme, 2-4TWh
- Økt bruk av varmepumper, 6-11TWh
- Høyere produksjon av vannkraft ved opprustning og utvidelse, 5-10TWh
- Vindkraft på land, 5-19TWh
- Solkraft, 5-10TWh
- Samlet sett utgjør dette fra 44-90TWh

~~7 LO og NHO lanserte høsten 2023 "Det store kraftløftet" som utreder behovet for ny kraft og~~

8 kraftsituasjonen fremover. Rapporten støtter funnene til NVE om at vi frem mot 2030 vil ha et
9 minkende kraftoverskudd, og at det trengs ny kraftutbygging i landet. Østfold er sammen med
10 resten av det sentrale Østlandet særlig utsatt, med et stort kraftunderskudd. Østfold er
11 dessuten et vekstfylke, med tilflytting og befolkningsvekst og mye ny industri med behov for
12 kraft. I tillegg kommer særlige behov for industriområdet på Øra, med både eksisterende
13 kraftkrevende industri og stort potensiale for nyetableringer. Med kunnskapsbedrifter som
14 Hydrovolt og spisskompetanse i området, vet vi at mange av de nye næringene i det grønne
15 skiftet vil søke seg hit. Da må det finnes tilgjengelig kraft. Og overføringskapasiteten mot
16 andre kraftproduserende deler av landet må være god nok.

17 Til nå har debatten fokusert mye på importerte strømpriser. Tilknytningen til Europa gjennom
18 sjøkabler, eksport av strøm og markedsstyring har utvilsomt utfordret utgangspunktet om at
19 strøm i Norge skal være et allemannsgode. Men problemet er ikke alene eksport av kraft,
20 men kombinasjon av markedsstyring og stadig større knapphet på egen rimelig produksjon.
21 Enn så lenge skjermes vanlige folk for høye strømpriser delvis gjennom den såkalte
22 strømstøtten. Men for både bedrifter og lavtlønte er strømprisen og knapphet på kraft et
23 stadig større problem.

Vi på sikt må vi sikre en selvforsyning, ikke en subsidiering av dyre

24 importerte kraft priser.

25 For SV er naturmangfoldet svært viktig. I alle store infrastrukturutbygginger må naturen
26 ivaretas. Som med vannkraft representerer vindkraft en stor inngripen i naturen, som
27 uaktomt kan gå svært hardt ut over utsatte dyre- og plantearter. Inngrepene er også
28 krevende å reversere. Sist må også særlige hensyn, som urfolks- og beiterettigheter,
29 ivaretas. Det bør være et krav at utbygger må sette av penger til å rydde opp etter seg når det ikke
skal være drift lenger av vindmøllerparker. Summen må justeres etter prisøkning pr.år.

30 Østfold SV mener derfor det må komme en helhetlig politisk plan for å sikre en suveren norsk
31 selvforsyning med fornybar kraft fra nå og frem mot 2050 og videre. Målet må være at norske
32 innbyggere og bedrifter skal være forsynt ha tilgang til med billig fornybar kraft, at det skal være
svært små

33 regionale forskjeller i strømpris, og at kraftkrevende industri skal kunne sikres langsiktig tilgang
34 til kraft til svært konkurransedyktig politisk styrt pris. Gjennom storstilt utbygging av ny fornybar
kraft,

35 fordelt på solkraft, oppgradering av dagens vannkraft, og vindkraft (med de strenge føringene

36 SV har frontet og vedtatt), skal fremtidens kraftbehov sikres. Vind- og solkraft **koster mer å produsere, men** er et stadig mer

37 lønnsomt og komplementært tilskudd til vannkraften, hvor man utnytter de tre ressursene

38 vekselvis etter tilgang. **Så lenge strøm er lagt ut på børs vil det behandles som en vare hvor den som byr mest bestemmer prisen for strømmen som selges uavhengig av produksjonskostnader. Ved overproduksjon, vil prisen falle og det vil være vanskelig å finansiere langsiktige prosjekter som utbygging av vannverk er. Det vil derfor være en interesse for å skape en situasjon med underskudd, slik at prisene er høye og inntjening sikres. Jokeren i Norge er elvekraft som i liten grad er regulerbar. Vi trenger derfor å si opp energipakke 1,2 og 3 med EU og ta tilbake politisk kontroll over strømmen i Norge. Det norske Storting kan også bestemme å ha politisk kontroll over utbygging av vindkraft slik som vi kontrollerte utbygging av olje- og gassindustrien i Norge fra 70.tallet. Da må vi si opp EØS-avtalen som vil ta ett år, og erstatte den med en reforhandlet handelsavtale.**

39 Industriområdet Øra er et av de områdene i Norge som raskt må få mer kraft. Dette er ekstra

40 viktig fordi en rekke nøkkelbedrifter til det grønne skiftet opererer eller ønsker å etablere seg

41 på Øra. Østfold SV krever politisk handling på lokalt- og nasjonalt nivå for å sikre mer kraft til **industrien.**

42 Øra, dels gjennom bedre overføringskapasitet, dels gjennom mer lokal produksjon, som ved

43 bruk av sol, batterier og spillvarme, samt at den feilaktige klassifiseringen av Frevar som gjør

44 bedriften kvotepliktig må opphøre. Dette er i dag med på å gjøre at kraft fra

45 forbrenningsanlegget ikke går tilbake til bedriftene på Øra. post@sv.no | sv.no 2

46 For å ivareta denne storstilte planleggingen og utviklingen av fremtidens kraftproduksjon og

47 sirkularitet mener Østfold SV det må opprettes et nytt statlig ressurscenter for å drive og bistå

48 utviklingen og kompetansen. Som følge av Norsus tilstedeværelse i Fredrikstad og en rekke

49 andre fornybarbedrifter i kommunen og fylket mener Østfold SV det bør opprettes et slikt

50 senter i Fredrikstad, gjerne tilknyttet NVE, etter modell fra Oljedirektoratets etablering i

51 Stavanger som svar på etableringen av norsk petroleumsvirksomhet. Senteret skal ha ansvar

52 for faglig utvikling og kunnskap om sol og vind i Norge, i tillegg til batteri- og lagringsløsninger

53 for knyttet energinettet.

Industrien i hele Østfold må sikres rimelig og nok ren kraft for å møte morgendagens utfordringer. Vi må også være med å sikre at ny industri velger å etablere seg i Østfold.

54 Forslagsstiller:

55 Fredrikstad SV